NÜKLEER SERÜVENDE JAPONYA DEVRİ

Contributed by ulku2
Thursday, 13 January 2011 15:20 - Last Updated Thursday, 13 January 2011

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner Yıldız'ın geçen ay Japonya'ya yaptığı ziyarette ev sahipleri onu Kashiwazaki-Kariwa nükleer santralını gezdirdi.

Japon Denizi'nin kıyısında, 4,2 kilometre karelik bir alana kurulu olan tesis dünyanın en büyük nükleer santralıdır.

Gazetelerin yazdığına göre, tek başına Türkiye elektriğinin dörtte birini üreten kuruluş Yıldız'ı heyecanlandırmış. "Bu santralın Türkiye'de olmasını hayal ettim ve bu heyecanı yaşadım. Türkiye'ye böyle bir santralı kazandırmalıyız" demiş.

Böyle santralı Türkiye'ye kazandıracak birisi varsa o da Yıldız'dır. İsterse yapar. Ama yapabilecek mi, emin değilim.

Ziyaretten sonra medyada verilen izlenim Türkiye ile Japonya'nın nükleer gerdeğe girme aşamasında olduğuydu. Sinop'ta nükleer santral kurulması için ön anlaşma imzalanmıştı. Mutabakat süreci üç ayda tamamlanacaktı.

Çerçeve anlaşması olasılığı

Oysa imzalanan sivil nükleer konularda işbirliği yapmak için "bağlayıcı olmayan bir memorandum" idi. Üç ayda varılacak bir mutabakat falan da yoktu. Taraflar temaslarda bulunacaklar ve üç ay içerisinde finansman, hazine garantisi, sigorta, ortaklık yapısı ve elektrik fiyatları konusunda bir çerçeve anlaşması yapma olasılığı var mı yok mu ona bakacaklardı.

Türkiye Güney Kore ile de benzer bir belgeyi imzalamış ancak koşullarda anlaşmaya varılamadığı için görüşmeler başarısız olmuş, taraflar geçen kasımda el sıkışarak vedalaşmışlardı.

Aynı Himalaya yüksekliğinde koşullar Japonya ile çıkılan yolun önünde de duruyor. Ve Japonya ile yapılacak görüşmeleri de tıkayabilir.

Bunun olmaması için ya Yıldız tutumunu yumuşatacak ya Japonya Kore'nin kabul etmediği koşullara "evet" diyecek.

Yıldız'ın hazine garantisi gibi hassas konularda fikir değiştireceğine dair bir işaret yok. Japonya'nın da Türkiye'nin gönlüne göre iş yapması mümkün değil. Çünkü bunun riski ve belirsizlikleri finansman bulmayı imkânsızlaştıracak kadar çok ve büyük.

Bu işe neden kalkıştı?

O zaman Japonya bu işe neden kalkıştı?

Japonya ile Güney Kore arasında nükleer teknoloji ihracatı dahil birçok konuda rekabet var. Güney Kore'nin Japonya ve diğer rakipleri arkada bırakarak Birleşik Arap Emirlikleri'nde (BAE) ilk denizaşırı nükleer ihalesini alması, ardından Türkiye'ye kanca atması Japonları endişelendirdi. Daha agresif davranma ihtiyacı duydular. Güney Kore-Türkiye görüşmeleri tökezlemeye başlayınca, daha görüşmeleri sonuçlandırmadan, devreye girdiler.

"Öyle görünüyor ki Japonya, Güney Kore'nin BAE ihalesini almasından sonra, Türkiye'deki santralı da alarak büyük nükleer ihracatçılar arasına bu kadar hızlı bir şekilde katılmasına seyirci kalamadı" dedi konuyu yakından izleyen bir gözlemci.

Son zamanlarda uluslararası nükleer ihalelerde başarılı olmaya başlayan Rusya ile Güney Kore'nin avantajı devlet, özel sektör işbirliği ile projelere talip olmalarıdır.

Japonya özel sektörünü nükleer santral ve diğer yüksek teknoloji ürünü malların ihracında destekleme yolunu seçerek bu stratejiyi kopyaladı. Ve özel sektör-devlet işbirliği ile Vietnam'da bir nükleer santral projesi aldı. Sinop'u da alabilirlerse bu formatta ikinci, Ortadoğu'da ilk başarıları olacak.

Ancak Güney Kore de mücadeleyi bırakmadı. Japonya'nın aynen onlara yaptığı gibi suyu bulandırmak için Taner'in Japonya'yı ziyaret ettiği dönemde, Japonya ile anlaşılamazsa önümüzdeki senenin başında Güney Kore ile müzakerelerin kaldığı yerden devam edebileceğini açıkladı.

Ne olmayacağını görmek ilginç olacak.13.1.2011 Milliyet

Metin Münir